ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता पद पाठः (वाक्य सहित)

षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रवनः

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Contents

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठं काण्डं 3

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं.......3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठं काण्डं

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.6.1.1

सुवर्गाय वा एतानि लोकाय हूयन्ते यद्-दाक्षिणानि द्वाभ्यां
गार्.हपत्ये जुहोति द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्या आग्नीद्धे
जुहोत्यन्तरिक्ष एवाऽऽ*क्रमते सदोऽभ्यैति सुवर्गमेवैनं लोकं गमयति
सौरीभ्यामृग्भ्यां गार्.हपत्ये जुहोत्यमुमेवैनं लोकं समारोहयति
नयवत्यर्चाऽऽ*ग्नीद्धे जुहोति सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै दिवं गच्छ
सुवः पतेति हिरण्य ्- [] 1

TS 6.6.1.1 - Padam

सुवर्गायेति सुवः – गाय । वै । एतानि । लोकाय । हूयन्ते । यत् । - । ॥ । । दाक्षिणानि । द्वाभ्याम् । गार्.हपत्य इति गार्.ह – पत्ये ।

जुहोति । द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । आग्नीद्ध इत्याग्नि – इद्धे । जुहोति । अन्तरिक्षे । एव । एति । क्रमते । सदः । अभि । एति । एति । सुवर्गमिति सुवः – गम्। एव। एनम्। लोकम्। गमयति। भौरीभ्याम् । ऋग्भ्यामित्यृक् – भ्याम् । गार्.हपत्य इति गार्.ह–पत्ये । जुहोति । अमुम् । एव । एनम् । लोकम् । समारोहयतीति सं – आरोहयति । नयवत्येति नय – वत्या । ऋचा । आग्नीद्ध इत्याग्नि – इद्धे । जुहोति । सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य । अभिनीत्य इत्यभि –नीत्यै । दिवम् । गच्छ । सुवः । पत । इति । हिरण्यम् । **1 (50)**

TS 6.6.1.2

हुत्वोद्-गृह्णाति सुवर्गमेवैनं लोकं गमयति रूपेण वो

रूपमभ्यैमीत्याह रूपेण ह्यासा ्र रूपमभ्यैति यद्धिरण्येन तुथो वो
विश्ववेदा वि भजत्वित्याह तुथो ह स्म वै विश्ववेदा देवानां दक्षिणा
वि भजति तेनैवैना वि भजत्ये तत् ते अग्ने राध- [] 2

TS 6.6.1.2 - Padam

हुत्वा । उदिति । गृह्णाति । सुवर्गमिति सुवः – गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । रूपेणं । वः । रूपम् । अभि । एति । एमि । इति । आह । रूपेण । हि । आसाम् । रूपम् । अभि । एति । एति । यत् । हिरण्येन । तुथः । वः । विश्ववेदा इति विश्व – वेदाः । वीति । भजतु । इति । आह । तुथः । ह । स्म । वै । विश्ववेदा इति विश्व – वेदाः । देवानाम् । दक्षिणाः । वीति । भजति । तेन । एव । एनाः । वीति । भजति । एतत् । ते । अग्ने । राधः । 2 (50) TS 6.6.1.3 ऐति सोमच्युतमित्याह सोमच्युत ७ ह्यस्य राध ऐति तन्मित्रस्य पथा । । । । । । । । नयेत्याह ज्ञान्त्या ऋतस्य पथा प्रेत चन्द्र दक्षिणा इत्याह सत्यं वा ऋत ए सत्येनैवैना ऋतेन वि भजति यज्ञस्य पथा सुविता नयन्तीरित्याह यज्ञस्य होताः पथा यन्ति यद्-दक्षिणा ब्राह्मणमद्य राद्ध्यास- [ ] 3

TS 6.6.1.3 - Padam

प्ति । प्ति । सोमच्युतमिति सोम – च्युतम् । इति । आह ।
सोमच्युतमिति सोम – च्युतम् । हि । अस्य । राधः । एति । एति ।
तत् । मित्रस्य । पथा । नय । इति । आह । शान्त्यै । ऋतस्य ।
पथा । प्रेति । इत । चन्द्रदक्षिणा इति चन्द्र – दक्षिणाः । इति ।
आह । सत्यम् । वै । ऋतम् । सत्येन । एव । एनाः । ऋतेन । वीति ।
भजित । यज्ञस्य । पथा । सुविता । नयन्तीः । इति । आह ।
यज्ञस्य । हि । एताः । पथा । यन्ति । यत् । दक्षिणाः । ब्राह्मणम् ।

अद्य। राद्ध्यासम् । 3 (50)

प्रकार के वि.व. १ वि.व. वि.व. १ वि.व. वि.व. १ वि.व. १ वि.व. वि.व. वि.व. वि.व. वि.व. वि.व. वि.व. वि.व.

TS 6.6.1.4 - Padam

ऋषिम् । आर्.षेयम् । इति । आह । एषः । वै । ब्राह्मणः । ऋषिः । आर्.षेयः । यः । शुश्रुवान् । तस्मात् । एवम् । आह । वीति । सुवः । पश्य । वीति । अन्तरिक्षम् । इति । आह । सुवर्गमिति सुवः-गम्। एव। एनम्। लोकम्। गमयति। यतस्व। सदस्यैः। इति । आह । मित्रत्वायेति मित्र – त्वाय । । अस्मद्दात्रा इत्यस्मत् – दात्राः । देवत्रेति देव – त्रा । गच्छत । विशत । इति । आह । वयम् । इह । प्रदातार इति प्र – दातारः । स्मः । अस्मान् । अमुत्र । मधुमतीरिति मधु – मतीः । एति । विशत । इति । 4 (50)

TS 6.6.1.5

 ब्रह्मणे ददाति प्रसूत्यै होत्रे ददात्यात्मा वा एष यज्ञस्य यद्धोताऽऽत्मानमेव यज्ञस्य दक्षिणाभिः समद्र्धयति ॥ 5 TS 6.6.1.5 - Padam वाव । एतत् । आह । हिरण्यम् । ददाति । ज्योतिः । वै । हिरण्यम् । लोकस्य । अनुख्यात्या इत्यनु – ख्यात्यै । अग्नीध इत्यग्नि – इधे । ददाति । अग्निमुखानित्यग्नि – मुखान् । एव । ऋतून् । प्रीणाति । । ॥ ॥ । वै। एषः । यज्ञस्य । यत् । होता । आत्मानम् । एव । यज्ञस्य । दक्षिणाभिः । समिति । अद्र्थयति ॥ **५ (३८)** *(हिरण्य प्* **– राधो –**

TS 6.6.2.1

समिष्ट यज्र्षि जुहोति यज्ञस्य समिष्ट्यै यहै यज्ञस्य क्रूरं
"यद्-विलिष्टं "यद्त्येति यन्नात्येति यदितिकरोति यन्नापि करोति
तदेव तैः प्रीणाति नव जुहोति नव वै पुरुषे प्राणाः पुरुषेण यज्ञः

राध्यास – ममुत्र मधुमतीरा विशतेत्य – ष्टात्रिप्शच्च) (A1)

TS 6.6.2.1 - Padam

समिष्टयजू्ण्षीति समिष्ट – यजू्ण्षि । जुहोति । यज्ञस्य । मिष्ट्या इति सं – इष्ट्यै । यत् । वै । यज्ञस्य । क्रूरम् । यत् । विलिष्टमिति वि – लिष्टम् । यत् । अत्येतीत्यिति – एति । यत् । न । अत्येतीत्यिति – एति । यत् । न । अत्येतीत्यिति – एति । यत् । न । जुहोति । यत् । त्र । प्व । तैः । प्रीणाति । नव । जुहोति । नव । वै । पुरुषे । प्राणा इति प्र – अनाः । पुरुषेण । यज्ञः । सिम्मित् इति सं – मितः । यावान् । एव । यज्ञः । तम् । प्रीणाति । नव । जुहोति । षट् । ऋग्मियाणि । जुहोति । षट् । वै । ऋत्वः । ऋतून् । एव । प्रीणाति । त्रीणि । यजू्ण्षि । 6 (50)

TS 6.6.2.2

TS 6.6.2.2 - Padam

न्नयः । इमे । लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । प्रीणाति । यज्ञ । यज्ञम् । गच्छ । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । गच्छ । इति । आह । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । एव । एनम् । गमयति । स्वाम् । योनिम् । गच्छ । इति । आह । स्वाम् । एव । एनम् । योनिम् । गमयति । एषः । ते । यज्ञः । यज्ञपत इति यज्ञ – पते । ॥ । ॥ सहस्रक्तवाक इति सहस्रूक्त – वाकः । सुवीर इति सु – वीरः । । इति । आह । यजमाने । एव । वीर्यम् । दधाति । वासिष्ठः । ह । सात्यहव्य इति सात्य – हव्यः । देवभागमिति देव – भागम् । पप्रच्छ । यत् । सृञ्जयान् । बहुयाजिन इति बहु – याजिनः । अयीयजः । यज्ञे । 7 (50)

TS 6.6.2.3 यज्ञं प्रत्यतिष्ठिपा(3) यज्ञपता(3)विति स होवाच यज्ञपताविति सत्याद्वै सृञ्जयाः परा बभूवुरिति होवाच यज्ञे वाव यज्ञः प्रतिष्ठाप्य आसीद्-यजमानस्या-पराभावायेति देवां गातुविदो गातुं वित्त्वा गातु -मितेत्याह यज्ञ एव यज्ञं प्रति ष्ठापयति यजमानस्या-पराभावाय ॥ 8 **TS 6.6.2.3 - Padam** यज्ञम् । प्रतीति । अतिष्ठिपा(3)ः । यज्ञपता(3)विति यज्ञ-पता(3)उ । इति । सः । ह । उवाच । यज्ञपताविति यज्ञ-पतौ । इति । सत्यात् । वै। सृञ्जयाः। परेति। बभूवुः। इति। ह। उवाच। यज्ञे। वाव। यज्ञः । प्रतिष्ठाप्य इति प्रति – स्थाप्यः । आसीत् । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा – भावाय । इति । देवाः । गातुविद इति गातु – विदः । गातुम् । वित्त्वा । गातुम् । इत । इति । आह । यज्ञे । एव । यज्ञम् । प्रतीति । स्थापयति । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा- भावाय ॥ 8 (41) (यजू ५ षि – यज्ञ – एकचत्वारि ५ शच्च) (A2)

TS 6.6.3.1

अवभृथ-यज्र्ंषि जुहोति यदेवार्वाचीन-मेकहायनादेनः करोति
तदेव तैरव यजते ऽपोऽवभृथ-मवैत्यफ्सु वै वरुणः साक्षादेव

तरेव तरेव यजते उपोऽवभृथ-मवैत्यफ्सु वै वरुणः साक्षादेव

तरेव तरेव यजते उपोऽवभृथ-मवैत्यफ्सु वै वरुणः साक्षादेव

वरुणमव यजते वर्त्मना वा अन्वित्य यज्ञञ् रक्षाञ्सि जिघाञ्सन्ति

साम्ना प्रस्तोताऽन्ववैति साम वै रक्षोहा रक्षसामपहत्यै त्रिर्निधनमुपैति

तय इमे लोका एभ्य एव लोकेभ्यो रक्षाञ्च [] 9

TS 6.6.3.1 - Padam

अवभृथयजू ्षीत्यवभृथ – यजू ्षि । जुहोति । यत् । एव ।
अर्वाचीनम् । एकहायनादित्येक – हायनात् । एनः । क्रोति । तत् ।
एव । तैः । अवेति । यज्ते । अपः । अवभृथमित्यव – भृथम् ।
अवेति । एति । अफ्स्वत्यप् – सु । वै । वरुणः । साक्षादिति
स – अक्षात् । एव । वरुणम् । अवेति । यज्ते । वर्त्मना । वै ।
अन्वित्येत्यनु – इत्य । यज्ञम् । रक्षा् स्ति । जिघा ्सन्ति । साम्ना ।
प्रस्तोतेति प्र – स्तोता । अन्ववैतीत्यनु – अवैति । साम् । वै ।
रक्षोहेति रक्षः – हा । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । त्रिः ।

निधनमिति नि — धनम् । उपेति । एति । त्रयः । इमे । लोकाः । — — । — — — — — — एभ्यः । एव । लोकेभ्यः । रक्षा⊍्सि । **9 (50)**

TS 6.6.3.2

प्रयाजान् - [ ] 10

TS 6.6.3.2 - Padam

अपेति । हन्ति । पुरुषःपुरुष इति पुरुषः – पुरुषः । निधनमिति

। न । परित । पुरुषःपुरुष इति पुरुषः – पुरुषः ।

हि । रक्षस्वी । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । उरुम् । हि ।

राजा । वरुणः । चकार । इति । आह । प्रतिष्ठित्या इति प्रति–स्थित्यै ।

श्वातम् । ते । राजन्न् । भिषजः । सहस्रम् । इति । आह । भेषजम् ।

एव । अस्मै । करोति । अभिष्ठित इत्यभि – स्थितः । वरुणस्य । पार्शः । इति । आह । वरुणपारामिति वरुण – पाराम् । एव । अभीति । तिष्ठति । बर्.हिः । अभीति । जुहोति । आहुं तीनामित्या – हुतीनाम् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अथो इति । अग्निवतीत्यग्नि – वति । एव । जुहोति । अपबर्.हिष इत्यप – बर्.हिषः । प्रयाजानिति प्र – याजान् । 10 (50) TS 6.6.3.3 यजित प्रजा वै बर्.हिः प्रजा एव वरुणपाशान् मुञ्चत्याज्यभागौ यजित यज्ञस्यैव चक्षुषी नान्तरेति वरुणं यजिति वरुणपाशादेवैनं मुञ्चत्यग्नीवरुणौ यजित साक्षादेवैनं वरुणपाञान् मुञ्चत्य-पबर्.हिषावनूयजौ यजित प्रजा वै बर्.हिः प्रजा एव वरुणपाशान्-मुञ्चति चतुरः प्रयाजान् यजित द्वावनूयाजौ षट्थ् संपद्यन्ते षड्वा ऋतव- [ ] 11

TS 6.6.3.3 - Padam

```
यजित । प्रजा इति प्र – जाः । वै । बर्.हिः । प्रजा इति प्र–जाः ।
एव । वरुणपाशादितिं वरुण – पाशात् । मुञ्चति ।
आज्यभागावित्याज्यं – भागौ । यजति । यज्ञस्यं । एव ।
चक्षुषी इति । न । अन्तः । एति । वरुणम् । यजति ।
वरुणपाशादिति वरुण - पाशात् । एव । एनम् । मुञ्चति ।
अग्नीवरुणावित्यग्नी – वरुणौ । यजति । साक्षादिति स – अक्षात् ।
एव । एनम् । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । मुञ्चति ।
अपबर्.हिषावित्यप – बर्.हिषौ । अनूयाजावित्यनु – याजौ ।
यजित । प्रजा इति प्र – जाः । वै । बर्.हिः । प्रजा इति प्र – जाः ।
एव । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । मुञ्चति । चतुरः ।
प्रयाजानिति प्र – याजान् । यजति । द्वौ । अनूयाजावित्यनु – याजौ ।
षट् । समिति । पद्यन्ते । षट् । वै । ऋतवः । 11 (50)
```

TS 6.6.3.4 ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठ-त्यवभृथ-निचङ्कणेत्याह यथोदितमेव वरुणमव यजते समुद्रे ते हृदय-मफ्स्वन्तरित्याह समुद्रे ह्यन्तर्वरुणः सं त्वा विश-न्त्वोषधी-रुताऽऽ*प इत्याहाद्भि-रेवैनमोषधीभिः सम्यञ्चं दधाति देवीराप एष वो गर्भ इत्याह यथायजुरेवैतत् पश्वो वै- [ ] 12 TS 6.6.3.4 - Padam ऋतुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । अवभृथेत्यव – भृथ । निचङ्कणेति नि – चङ्कण । इति । आह । यथोदितमिति यथा – उदितम् । एव । वरुणम् । अवेति । यजते । समुद्रे । ते । हृदयम् । अफ्स्वित्यप्-सु । अन्तः । इति । आह । समुद्रे । हि । अन्तः । वरुंणः । समिति । त्वा । विशन्तु । ओषधीः । उत । आपः । इति । आह । अद्भिरित्यत्–भिः । एव । एनम् । ओषधीभिरित्योषधि – भिः । सम्यञ्चम् । दधाति । देवीः । आपः । एषः । वः । गर्भः । इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । पश्चः । वै । 12 (50)

TS 6.6.3.5 सोमो यद्-भिन्दूनां भक्षयेत् पशुमान्थ्-स्याद्-वरुण-स्त्वेनं गृह्णीयाद्यन्न भक्षयेदपशुः स्यान्नैनं वरुणो गृह्णीया-दुपस्पृश्यमेव पशुमान् भवति नैनं वरुणो गृह्णाति प्रतियुतो वरुणस्य पाश इत्याह वरुणपाशादेव निर्मुच्यते उप्रतीक्षमा यन्ति वरुणस्यान्तर्.हित्या एधोऽस्येधिषीमही-त्याह समिधैवाग्निं नमस्यन्तं () उपायन्ति तेजोऽसि तेजो मयि धेहीत्याह तेज एवाऽऽत्मन् धंते ॥ 13 **TS 6.6.3.5 - Padam** सोमः । यत् । भिन्दूनाम् । भक्षयेत् । पशुमानिति पशु – मान् । स्यात् । वरुणः । तु । एनम् । गृह्णीयात् । यत् । न । भक्षयेत् । अपशुः । स्यात् । न । एनम् । वरुणः । गृह्णीयात् । उपस्पृश्यमित्युप – स्पृश्यम् । एव । पशुमानिति पशु – मान् । भवति । न । एनम् । वरुंणः । गृह्णाति । प्रतियुत इति प्रति – युतः । वरुणस्य । पार्शः । इति । आह । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् ।

एव । निरिति । मुच्यते । अप्रतीक्षमित्यप्रति – ईक्षम् । एति । यन्ति ।

वरुणस्य । अन्तर्.हित्या इत्यन्तः – हित्यै । एधः । असि । एधिषीमहि । इति । आह । समिधेति सम् – इधा । एव । अग्निम् । नमस्यन्तः () । उपायन्तीत्युप – आयन्ति । तेजः । असि । तेजः । मिय । धेहि । इति । आह । तेजः । एव । आत्मन्न् । धत्ते ॥ 13 (62) (रक्षार्भि – प्रयाजा – नृतवो – वै – नमस्यन्तो - ह्रादश च) (A3) TS 6.6.4.1 स्फ्येन वेदिमुद्धन्ति रथाक्षेण वि मिमीते यूपं मिनोति त्रिवृतमेव वज्र ७ संभृत्य भ्रातृव्याय प्र हरति स्तृत्यै यदन्तर्वेदि मिनुयाद्-देवलोकमभि जयेद्-यद्-बहिर्वेदि मनुष्य लोकं ु। । । । । । । । । वहान्तस्य सन्धौ मिनोत्युभयो–र्लोकयो–रभिजित्या उपरसंमितां मिनुयात् पितृलोककामस्य रञ्चनसंमितां मनुष्यलोककामस्य चषाल-संमितामिन्द्रिय कामस्य सर्वान्थ् समान् प्रतिष्ठाकामस्य ये त्रयो मद्ध्यमास्तान्थ् समान् पशुकामस्यैतान् वा [ ] 14

TS 6.6.4.1 - Padam

स्फ्येन । वेदिंम् । उदिति । हन्ति । रथाक्षेणेति रथ-अक्षेण । वीति । । । । । । । । । । संभृत्येति सं – भृत्य । भ्रातृ व्याय । प्रेति । हरति । स्तृत्यै । यत् । अन्तर्वेदीत्यन्तः – वेदि । मिनुयात् । देवलोकमिति देव – लोकम् । अभीति । जयेत् । यत् । बहिर्वेदीति बहिः – वेदि । मनुष्यलोकमिति मनुष्य – लोकम् । वेद्यन्तस्येति वेदि – अन्तस्य । सन्धाविति सं – धौ । मिनोति । उभयोः । लोकयोः । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । उपरसम्मितामित्युपर – संमिताम् । मिनुयात् । पितृलोककामस्येति पितृलोक – कामस्य । रशनसम्मितामिति रशन – संमिताम्। मनुष्यलोककामस्येति मनुष्यलोक – कामस्य । चषालसंमितामिति । । । चषाल – संमिताम् । इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय – कामस्य । सर्वान् । समान् । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा – कामस्य । ये । त्रयः ।

TS 6.6.4.2

अनु पश्च उप तिष्ठन्ते पशुमानेव भवित व्यतिषजेदितरान् प्रजयैवैनं पशुभिर्व्यतिषजित यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति गर्तमितं तस्य मिनुयादुत्तराद्ध्यं वर्षिष्ठमथ हसीया एसमेषा वै गर्तमिद्यस्यैवं मिनोति ताजक् प्र मीयते दक्षिणाद्ध्यं वर्षिष्ठं मिनुयाथ् स्वर्गकामस्याथ् हसीया एस माक्रमणमेव तथ् सेतुं यजमानः कुरुते सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै – [] 15

TS 6.6.4.2 - Padam

अन्विति । प्रावः । उपेति । तिष्ठन्ते । प्रशुमानिति पर्गु – मान् ।

एव । भवति । व्यतिषजेदिति वि – अतिषजेत् । इतरान् । प्रजयेति

प्र – जया । एव । एनम् । प्रशुभिरिति पर्गु – भिः । व्यतिषजतीति
वि – अतिषजति । यम् । कामयेत । प्रमायुक इति प्र – मायुकः ।

स्यात् । इति । गूर्तमितमिति गर्त – मितम् । तस्य । मिनुयात् ।

उत्तराद्र्ध्यमित्युत्तर – अद्र्ध्यम् । वर्.षिष्ठम् । अर्थ । ह्रसीया एसम् । एषा । वै । गर्तमिदिति गर्त – मित् । यस्य । एवम् । मिनोति । ताजक् । प्रेति । मीयते । दक्षिणाद्र्ध्यमिति दक्षिण – अद्र्ध्यम् । वर्.षिष्ठम् । मिनुयात् । सुवर्गकामस्येति सुवर्ग – कामस्य । अर्थ । ह्रसीया एसम् । आक्रमणमित्या – क्रमणम् । एव । तत् । सेतुम् । यजमानः । कुरुते । सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य । समष्ट्या इति सं – अष्ट्यै । 15 (50)

TS 6.6.4.3

यदेकस्मिन्: यूपे हे रज्ञाने परिव्ययित तस्मादेको हे जाये विन्दते यत्नैका ए रज्ञानां ह्योर्यूपयोः परिव्ययित तस्मान्नैका हो पती विन्दते यं कामयेत स्त्र्यस्य जायेतेत्युपान्ते तस्य व्यतिषजेथ् स्त्र्येवास्य जायते यं कामयेत पुमानस्य जायेतेत्यान्तं तस्य प्र वेष्टयेत् पुमानेवास्य [ ] 16

TS 6.6.4.3 - Padam

यत् । एकस्मिन्न् । यूपे । द्वे इति । र्शने इति । परिव्ययतीति
परि – व्ययति । तस्मात् । एकः । द्वे इति । जाये इति । विन्दते ।
यत् । न । एकाम् । र्शनाम् । द्वयोः । यूपयोः ।
परिव्ययतीति परि – व्ययति । तस्मात् । न । एका । द्वौ । पती इति ।
विन्दते । यम् । कामयेत । स्त्री । अस्य । जायेत । इति । उपान्त
इत्युप – अन्ते । तस्य । व्यतिषजेदिति वि – अतिषजेत् । स्त्री ।
एव । अस्य । जायते । यम् । कामयेत । पुमान् । अस्य । जायेत । इति । उपान्त । इति । अन्तम् । जायते । यम् । कामयेत । पुमान् । अस्य । जायेत । इति । आन्तमित्या – अन्तम् । तस्य । प्रेति । वेष्टयेत् । पुमान् ।

एव । अस्य । **16 (50)** — — —

```
एवापश्रस्तस्य यजमानः पशुर्यन्न निर्दिशेदार्ति-मार्च्छेद्-
यजमानोऽसौ ते पश्रिति निर्दिशेद्यं द्विष्याद्-यमेव- [ ] 17
TS 6.6.4.4 - Padam
जायते । असुराः । वै । देवान् । दक्षिणतः । उपेति । अनयन्न् ।
तान् । देवाः । उपशयेनेत्युप – शयेनं । एव । अपेति । अनुदन्त ।
तत् । उपशयस्येत्युप – शयस्य । उपशयत्वमित्युपशय – त्वम् ।
यत् । दक्षिणतः । उपशय इत्युप – शयः । उपशय इत्युप – शये ।
भातृव्यापनुत्त्या इति भ्रातृव्य-अपनुत्त्यै । सर्वे । वै । अन्ये । यूपाः ।
पशुमन्त इति पशु – मन्तः । अथ । उपशय इत्युप – शयः । एव ।
अपश्ः । तस्य । यजमानः । पशुः । यत् । न ।
निर्दिशेदिति निः – दिशेत् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यजमानः ।
असौ । ते । पशुः । इति । निरिति । दिशेत् । यम् । द्विष्यात् । यम् ।
एव । 17 (50)
```

TS 6.6.4.5

TS 6.6.4.5 - Padam

द्वेष्टि । तम् । अस्मै । पशुम् । निरिति । दिश्चित । यदि । न ।

द्विष्यात् । आखुः । ते । पशुः । इति । ब्रूयात् । न । ग्राम्यान् ।

पशून् । हिनस्ति । न । आरण्यान् । प्रजापितिरिति प्रजा – पितः ।

प्रजा इति प्र – जाः । असृजत । सः । अन्नाद्येनेत्यन्न – अद्येन ।

वीति । आद्र्ध्यत । सः । एताम् । एकाद्दिश्चिम् । अपश्यत् । तया ।

वै । सः । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । अवेति । अरुन्ध । यत् । दश ।

पूपाः । भवन्ति । दशाक्षरेति दश – अक्षरा । विराडिति वि – राट् ।

TS 6.6.4.6

TS 6.6.4.6 - Padam

यः । एकादशः । स्तनः । एव । अस्यै । सः । दुहे । एव । एनाम् । तेन । वज्रः । वै । एषा । समिति । मीयते । यत् । एकादिशनी । सा । ईश्वरा । पुरस्तात् । प्रत्यञ्चम् । यज्ञम् । संमर्दितोरिति सं – मर्दितोः । यत् । पालीवतमिति पाली – वतम् । मिनोति । वज्ञस्य । प्रतीति । उत्तब्ध्या इत्युत् – स्तब्ध्यै । सयत्वायेति सय – त्वाय ॥ 19 (30) (वै – समष्ट्यै – पुमानेवास्य – यमेव – र् रन्धे – विश्वच्य) (८४)

TS 6.6.5.1

प्रजापितः प्रजा असृजत स रिरिचानोऽमन्यत स एतामेकादिशनी—

मपश्यत् तया वै स आयुरिन्द्रियं वीर्यमात्मन्नधत्त प्रजा इव खलु वा

एष सृजते यो यजते स एतर्रिह रिरिचान इव यदेषेकादिशनी

भवत्यायुरेव तयेन्द्रियं वीर्यं यजमान आत्मन् धत्ते प्रैवाऽऽ*ग्नेयेन

वापयित मिथुन ए सारस्वत्या करोति रेतः— [ ] 20

TS 6.6.5.1 - Padam

प्रजापितिरिति प्रजा – पितः । प्रजा इति प्र–जाः । असृजत । सः ।

रिरिचानः । अमन्यत । सः । एताम् । एकादिशिनीम् । अपश्यत् ।

तया । वै । सः । आयुः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मन्न् । अधत्त ।

प्रजा इति प्र – जाः । इव । खलु । वै । एषः । सृजते । यः ।

यजते । सः । एतर्रिः । रिरिचानः । इव । यत् । एषा । एकादिशिनी ।

भवति । आयुः । एव । तया । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमानः ।

आत्मन्न् । धते । प्रेति । एव । आग्नेयेन । वापयति । मिथुनम् ।

सारस्वत्या । करोति । रेतः । 20 (50)

TS 6.6.5.2

सौम्येन दधाति प्र जनयति पौष्णेन बार् हस्पत्यो भवति ब्रह्म वैदेवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवास्मै प्रजाः प्रजनयति वैश्वदेवो भवति वैश्वदेवो भवति वैश्वदेव्यो वै प्रजाः प्रजा एवास्मै प्रजनयती निद्भयमेवैन्द्रेणाव किन्धे विशं मारुतेनौजो बलमैन्द्राग्नेन प्रस्वाय सावित्रो निर्वरुणत्वाय वारुणो मद्ध्यत ऐन्द्रमा लभते मद्ध्यत एवेन्द्रियं यजमाने दधाति [ ] 21

TS 6.6.5.2 - Padam

सौम्येन । द्धाति । प्रेति । जनयति । पौष्णेन । बार्.हस्पत्यः ।
भवति । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । अस्मै ।
पूजा इति प्र–जाः । प्रेति । जनयति । वैश्वदेव इति वैश्व – देवः ।
भवति । वैश्वदेव्य इति वैश्व – देव्यः । वै । प्रजा इति प्र – जाः ।
पूजा इति प्र – जाः । एव । अस्मै । प्रेति । जनयति । इन्द्रियम् ।
पूजा इति प्र – जाः । एव । अस्मै । प्रेति । जनयति । इन्द्रियम् ।
एव । ऐन्द्रेण । अवेति । रुन्धे । विशम् । मारुतेन । ओजः । बलम् ।
ऐन्द्राग्नेनेत्यैन्द्र – अग्नेन । प्रस्वायेति प्र – स्वाय । सावित्रः ।

निर्वरुणत्वायेति निर्वरुण – त्वाय । वारुणः । मद्ध्यतः । ऐन्द्रम् । एति । लभते । मद्ध्यतः । एव । इन्द्रियम् । यजमाने । दधाति । 21 (50) TS 6.6.5.3 पुरस्तादैन्द्रस्य वैश्वदेवमा लभते वैश्वदेवं वा अन्नमन्नमेव पुरस्ताब्हते तस्मात् पुरस्तादन्नमद्यत ऐन्द्रमालभ्य मारुतमा लभते विड् वै मरुतो विशमेवास्मा अनु बद्ध्नाति यदि कामयेत योऽवगतः सोऽपं रुद्ध्यतां "योऽपरुद्धः सोऽवं गच्छत्वित्यैन्द्रस्य लोके वारुणमा . लभेत वारुणस्य लोक ऐन्द्रं- [ ] 22 **TS 6.6.5.3 - Padam** पुरस्तात् । ऐन्द्रस्य । वैश्वदेवमिति वैश्व – देवम् । एति । लभते । । ॥ ॥ ॥ वैश्वदेवमिति वैश्व – देवम् । वै । अन्नम् । अन्नम् । एव । पुरस्तात् । धत्ते । तस्मात् । पुरस्तात् । अन्नम् । अद्यते । ऐन्द्रम् । आलभ्येत्या-लभ्य । मारुतम् । एति । लभते । विट् । वै । मरुतः ।

विशम् । एव । अस्मै । अन्विति । बद्ध्नाति । यदि । कामयेत । यः । अवंगत इत्यवं – गतः । सः । अपेति । रुद्ध्यताम् । यः । अपरुद्ध उत्यपं – रुद्धः । सः । अवेति । गच्छतु । इति । ऐन्द्रस्य । लोके । वारुणम् । एति । लभेत । वारुणस्य । लोके ।

ऐन्द्रम् । 22 (50)

TS 6.6.5.4

य एवावगतः सोऽपं रुद्ध्यते योऽपरुद्धः सोऽव गच्छति यदि कामयेत प्रजा मुह्येयुरिति पशून् व्यतिषजेत् प्रजा एव मोहयति यदभिवाहतोऽपां वारुणमालभेत प्रजा वरुणो गृह्णीयाद्-दक्षिणत उदञ्चमा लभतेऽपवाहतोऽपां प्रजाना-मवरुण ग्राहाय ॥ 23

TS 6.6.5.4 - Padam

यः । एव । अवगत इत्यवं – गतः । सः । अपेति । रुद्ध्यते । यः । अपरुद्ध उत्यप-रुद्धः । सः । अवेति । गच्छति । यदि । कामयेत । प्रजा इति प्र – जाः । मुह्येयुः । इति । पशून् । व्यतिषजेदिति वि – अतिषजेत्। प्रजा इति प्र – जाः। एव। मोहयति। यत्।

```
अभिवाहत इत्यंभि – वाहतः । अपाम् । वारुणम् ।
आलभेतेत्या – लभेत । प्रजा इति प्र – जाः । वरुणः । गृह्णीयात् ।
दक्षिणतः । उद्ञ्चम् । एति । लभते । अपवाहत इत्यंप – वाहतः ।
अपाम् । प्रजानामिति प्र – जानाम् ।
अवरुणग्राहायेत्यवरुण – ग्राहाय ॥ 23 (37)
(रेतो – यजमाने दधाति – लोक ऐन्द्रज् – सप्तत्रिज्ञच्च) (A5)
TS 6.6.6.1
इन्द्रः पिलया मनुमयाजयत् तां पर्यग्निकृता-मुदस्जत् तया
मनुराद्ध्नों द्यत् पर्यग्निकृतं पालीवतमुथ् सृजति यामेव मनुर्.
ऋब्डिमाद्र्ध्नीत् तामेव यजमान ऋध्नोति यज्ञस्य वा अप्रतिष्ठिताद्-
यज्ञः परा भवति यज्ञं पराभवन्तं यजमानोऽनु परा भवति यदाज्येन
पालीवत ् स स्थापयति यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै यज्ञं प्रतितिष्ठन्तं
ँयजमानोऽनु प्रति तिष्ठतीष्टं वपया- [ ] 24
```

TS 6.6.6.1 - Padam

इन्द्रः । पत्निया । मनुम् । अयाजयत् । ताम् । पर्यग्निकृतामिति । ॥ । पर्यग्नि – कृताम् । उदिति । असृजत् । तया । मनुः । आद्ध्नीत् । यत् । पर्यग्निकृतमिति पर्यग्नि-कृतम् । पालीवतमिति पाली-वतम् । उथ्सृजतीत्युत् – सृजति । याम् । एव । मनुः । ऋद्धिम् । आद्ध्नीत् । ताम् । एव । यजमानः । ऋद्ध्नोति । यज्ञस्य । वै । अप्रतिष्ठितादित्यप्रति – स्थितात् । यज्ञः । परेति । भवति । यज्ञम् । पराभवन्तमिति परा – भवन्तम् । यजमानः । अनु । परेति । भवति । यत् । आज्येन । पात्नीवतमिति पात्नी – वतम् । स७स्थापयतीति । । । । । । । सं – स्थापयति । यज्ञस्य । प्रतिष्ठित्या इति प्रति–स्थित्यै । यज्ञम् । प्रतितिष्ठन्तमिति प्रति – तिष्ठन्तम् । यजमानः । अनु । प्रतीति । तिष्ठति । इष्टम् । वपया । 24 (50)

TS 6.6.6.2

TS 6.6.6.2 - Padam

भवति । अनिष्टम् । व्राया । अथ । पालीवतेनेति पाली – वर्तने । प्रेति । चरति । तीर्त्थ । एव । प्रेति । चरति । अथो इति । एतर् हि । एव । अस्य । यामः । त्वाष्ट्रः । भवति । त्वष्टा । वै । रेतसः । एव । अस्य । र्याणे । वीति । करोति । तम् । एव । वृषाणम् । पलीषु । अपीति । सृजति । सः । अस्मै । रूपाणि । वीति । करोति । करोति । रूपाणि । वीति । करोति । रूपाणि । वीति । करोति । रूपाणि । वीति । करोति ॥ 25 (36) (वपया – षट्त्रिंश्राच्य) (46)

TS 6.6.7.1

घनित्त वा एतथ् सोमं यदिभिषुण्वित्त यथ् सौम्यो भवित यथा
मृतायानुस्तरणीं घनित तादृगेव तद् यदुत्तराद्धें वा मद्ध्ये वा

जुहुयाद्-देवताभ्यः समदं दद्ध्याद्-दक्षिणाद्धें जुहोत्येषा वै

पितृणां दिख् स्वायामेव दिशि पितृन् निरवदयत उद्गातृभ्यो

हरन्ति सामदेवत्यो वै सौम्यो यदेव साम्नः छंबट्कुर्वन्ति तस्यैव ॥ स शान्तिरवे – [ ] 26

TS 6.6.7.1 - Padam

। घ्नन्ति । वा । एतत् । सोमम् । यत् । अभिषुण्वन्तीत्यभि–सुन्वन्ति । यत्। सौम्यः। भवति। यथा। मृताय। अनुस्तरणीमित्यनु – स्तरणीम् । घ्नन्ति । तादृक् । एव । तत् । यत् । उत्तराद्र्ध इत्युत्तर – अद्र्धे । वा । मद्ध्ये । वा । जुहुयात् । वेवताभ्यः । समदिमिति स – मदम् । दद्ध्यात् । दक्षिणाद्र्धं इति दक्षिण - अद्धें। जुहोति। एषा। वै। पितृणाम्। दिक्। स्वायाम् । एव । दिशि । पितृन् । निरवदयत इति निः – अवदयते । उद्गातृभ्य इत्युद्गातृ – भ्यः । हरन्ति । सामदेवत्य इति साम – देवत्यः । वै । सौम्यः । यत् । एव । ____ । । । । । साम्नः । छंबट्कुर्वन्तीति छंबट् – कुर्वन्ति । तस्य । एव । सः । शान्तिः । अवेति । 26 (50)

TS 6.6.7.2

-क्षन्ते पवित्रं वै सौम्य आत्मानमेव पवयन्ते य आत्मानं न

परिपश्येदितासुः स्यादभिददिं कृत्वाऽवेक्षेत तस्मिन्. ह्यात्मानं

परिपश्यत्यथो आत्मानमेव पवयते यो गतमनाः स्याथ् सोऽवेक्षेत

यन्मे मनः परागतं यद्वा मे अपरागतं।

राज्ञा सोमेन तद्वयमस्मासु धारयामसीति मन एवात्मन्

दाधार—[] 27

TS 6.6.7.2 - Padam

ईक्षन्ते । पवित्रम् । वै । सौम्यः । आत्मानम् । एव । पवयन्ते । यः । आत्मानम् । न । परिपश्येदिति परि-पश्येत् । इतासुरितीत-असुः । स्यात् । अभिदिदिमित्यभि – दिदम् । कृत्वा । अवेति । ईक्षेत । तस्मिन्त् । हि । आत्मानम् । परिपश्यतीति परि – पश्यित । अथो इति । आत्मानम् । एव । पवयते । यः । गतमना इति । गत – मनाः । स्यात् । सः । अवेति । ईक्षेत । यत् । मे । मनः । परागतमिति परा-गतम् । यत् । वा । मे । अपरागतमित्यपरा-गतम् ॥ परागतमिति परा-गतम् । यत् । वा । मे । अपरागतमित्यपरा-गतम् ॥

राज्ञा । सोमेन । तत् । वयम् । अस्मासु । धारयामसि । इति । मनः । एव । आत्मन्न् । दाधार । 27 (50) TS 6.6.7.3 न गतमना भवत्यप वै तृतीयसवने यज्ञः क्रामतीजाना-विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं च दाधारोपा एशु यजित मिथुनत्वाय ब्रह्मवादिनो वदन्ति मित्रो यज्ञस्य स्विष्टं युवते वरुणो दुरिष्टं क्व तर्.हि यज्ञः क्व यजमानो भवतीति यन्मैत्रावरुणीं ँवशामालभते मित्रेणैव- [ ] **28** TS 6.6.7.3 - Padam न । गतमना इति गत – मनाः । भवति । अपेति । वै । तृतीयसवन इति तृतीय – सवने । यज्ञः । क्रामति । ईजानात् । अनीजानम् । अभीति । आग्नावैष्णव्येत्याग्ना – वैष्णव्या । ऋचा । घृतस्य । यजति । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । दाधार । उपा ७ श्वित्युप – अ ७ शु । यजित ।

। मिथुनत्वायेति मिथुन – त्वाय । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । मित्रः । यज्ञस्य । स्विष्टमिति सु-इष्टम् । युवते । वरुणः । दुरिष्टमिति दुः – इष्टम् । क्वं । तर्.हि । यज्ञः । क्वं । यजमानः । भवति । इति । यत् । मैत्रावरुणीमिति मैत्रा – वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या – लभते । मित्रेण । एव । **28 (50)** TS 6.6.7.4 यज्ञस्य स्विष्ट्ं शमयति वरुणेन दुरिष्टं नाऽऽ*र्तिमार्च्छति यजमानो यथा वै लाङ्गलेनोर्वरां प्रभिन्दन्-त्येवमृख्सामे यज्ञं प्र भिन्तो यन्मैत्रावरुणीं वंशामालभते यज्ञायैव प्रभिन्नाय मत्यमन्ववास्यति शान्त्यै यातयामानि वा एतस्य छन्दा ्सि य ईजानः छन्दसामेष रसो यद्-वशा यन्मैत्रावरुणीं वशामालभते छन्दा ७स्येव पुनरा प्रीणात्य ( ) यातयामत्वायाथो छन्दस्स्वेव रसं दधाति ॥ 29 TS 6.6.7.4 - Padam यज्ञस्य । स्विष्टमिति सु – इष्टम् । शमयति । वरुणेन । दुरिष्टमिति दुः – इष्टम् । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । यथा ।

वै । लाङ्गलेन । उर्वराम् । प्रभिन्दन्तीति प्र – भिन्दन्ति । एवम् । ऋख्सामे इत्यृंक् – सामे । यज्ञम् । प्रेति । भिन्तः । यत् । मैत्रावरुणीमिति मैत्रा – वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या-लभते । यज्ञाय । एव । प्रभिन्नायेति प्र – भिन्नाय । मत्यम् । ॥ । ॥ ॥ ॥ । । । अन्ववास्यतीत्यनु – अवास्यति । शान्त्यै । यातयामानीति यात – यामानि । वै। एतस्य । छन्दार्ंसि। यः । ईजानः । छन्दसाम् । एषः । रसः । यत् । वशा । यत् । मैत्रावरुणीमितिं मैत्रा – वरुणीम् । वशाम् । ा । । । । । । । । । । । । अगलभत इत्या – लभते । छन्दार््सि । एव । पुनः । एति । प्रीणाति () । अयातयामत्वायेत्ययातयाम – त्वाय । अथो इति । छन्दस्स्विति छन्दः – सु । एव । रसम् । दधाति ॥ 29 (56) (अव – दाधार – मित्रेणैव – प्रीणाति – षट्च) (४७) **TS 6.6.8.1** देवा वा इन्द्रियं वीर्यां(1) व्यभजन्त ततो यदत्यशिष्यत तदतिग्राह्या अभवन् तदतिग्राह्याणा-मितग्राह्यत्वं यदतिग्राह्या गृह्यन्त इन्द्रियमेव तद्-वीर्य यजमान आत्मन् धत्ते तेज आग्नेयेनेन्द्रिय-मैन्द्रेण

TS 6.6.8.1 - Padam

देवा । वै । इन्द्रियम् । वीर्याम् । वीति । अभजन्त । ततः । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति – अशिष्यत । तत् । अतिग्राह्यां इत्यति–ग्राह्याः । अभवत्र् । तत् । अतिग्राह्याणामित्यति – ग्राह्याणाम् । अतिग्राह्यत्वमित्यतिग्राह्य – त्वम् । यत् । अतिग्राह्या इत्यति–ग्राह्याः । गृह्यन्ते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन्न् । धत्ते । तेजः । आग्नेयेन । इन्द्रियम् । ऐन्द्रेण । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् । सौर्येण । उपस्तंभनमित्युप – स्तंभनम् । वै । । । । ॥ । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अतिग्राह्या इत्यति – ग्राह्याः । चक्रे इति । । पृष्ठानि । यत् । पृष्ठ्ये । न । गृह्णीयात् । प्राञ्चम् । यज्ञम् । पृष्ठानि । समिति । शृणीयुः । यत् । उक्थ्ये । 30 (50)

TS 6.6.8.2 ——— । ॥ । । गृह्णीयात् प्रत्यञ्चं यज्ञमतिग्राह्याः स्थ् शृणीयुर्विश्वजिति सर्वपृष्ठे ग्रहीतव्या यज्ञस्य सवीर्यत्वाय प्रजापतिर्देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशथ् स प्रियास्तनूरप न्यथत्त तदतिग्राह्या अभवन् वितनुस्तस्य यज्ञ इत्याहुर्य-स्यातिग्राह्या न गृह्यन्त इत्यप्यग्निष्टोमे ग्रहीतव्या यज्ञस्य सतनुत्वाय देवता वै सर्वाः सद्रशीरासन् ता न व्यावृत-मगच्छन् ते देवा- [ ] 31 **TS 6.6.8.2 - Padam** गृह्णीयात् । प्रत्यञ्चम् । यज्ञम् । अतिग्राह्यां इत्यति – ग्राह्याः । समिति । शृणीयुः । विश्वजितीति विश्व – जिति । सर्वपृष्ठ इति सर्व – पृष्ठे । ग्रहीतव्याः । यज्ञस्य । सवीर्यत्वायेति सवीर्य-त्वाय । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदिति वि – आदिशत् । सः । प्रियाः । तनूः । अप । नीति । अधत्त । । । ॥ । तत् । अतिग्राह्या इत्यति–ग्राह्याः । अभवन्न् । वितनुरिति वि–तनुः । तस्य । यज्ञः । इति । आहुः । यस्य । अतिग्राह्यां इत्यति – ग्राह्याः । न । गृह्यन्ते । इति । अपीति । अग्निष्टोम इत्यग्नि – स्तोमे ।

TS 6.6.8.3

एत एतान् ग्रहानपञ्चन् तानगृह्णताऽऽ*ग्ने यमग्निरैन्द्रमिन्द्रः सौर्य ् सूर्यस्ततो वै तेऽन्याभि-र्देवताभि-र्व्यावृतमगच्छन्. यस्यैवं विदुष एते ग्रहा गृह्यन्ते व्यावृतमेव पाप्मना भ्रातृत्व्येण गच्छतीमे लोका ज्योतिष्मन्तः समावद्-वीर्याः कार्या इत्याहुराग्नेयेनास्मिन् लोके ज्योतिदर्धत्त ऐन्द्रेणान्तरिक्ष इन्द्रवायू हि सयुजौ सौर्येणामुष्मिन्

<u>ँ</u>लोके- [ ] 32

TS 6.6.8.3 - Padam

यस्य । एवम् । विदुषः । एते । ग्रहाः । गृह्यन्ते । व्यावृतमिति

वि-आवृतम् । एव । पाप्मना । भ्रातृत्येण । गुच्छति । इमे । लोकाः ।
ज्योतिष्मन्तः । समावद्वीर्या इति समावत् – वीर्याः । कार्याः । इति ।
आहुः । आग्नेयेन । अस्मिन्न् । लोके । ज्योतिः । धत्ते । ऐन्द्रेण ।
अन्तरिक्षे । इन्द्रवायू इतीन्द्र – वायू । हि । सयुजाविति स–युजौ ।
सौर्येण । अमुष्मिन्न् । लोके । 32 (50)

TS 6.6.8.4

ज्योतिद्र्धते ज्योतिष्मन्तोऽस्मा इमे लोका भवन्ति स्मावद्-वीर्यानेनान् कुरुत एतान् वै ग्रहान् बंबा-विश्ववयसा-विवत्तां ताभ्यामिमे लोकाः पराञ्चश्चार्वाञ्चश्च प्राभुर्यस्यैवं विदुष एते ग्रहा गृह्यन्ते प्रास्मा इमे लोकाः पराञ्चश्चार्वाञ्चश्च भान्ति ॥ 33

TS 6.6.8.4 - Padam

ज्योतिः । धत्ते । ज्योतिष्मन्तः । अस्मै । इमे । लोकाः । भवन्ति । । । । समावत्वीर्यानिति समावत् – वीर्यान् । एनान् । कुरुते । एतान् । वै । । । । । । गहान् । बंबाविश्ववयसाविति बंबा – विश्ववयसौ । अवित्ताम् ।

॥ ताभ्याम् । इमे । लोकाः । पराञ्चः । च । अर्वाञ्चः । च । प्रेति । अभुः । यस्य । एवम् । विदुषः । एते । ग्रहाः । गृह्यन्ते । प्रेति । अस्मै । इमे । लोकाः । पराञ्चः । च । अर्वाञ्चः । च । भान्ति ॥ 33 (39) (उक्थ्ये – देवा – अमुष्मिन् ँलोक – एकान्नचत्वारिङ्शच्चं) (A8) TS 6.6.9.1 देवा वै यद्-यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा अदाभ्ये छन्दा एसि सवनानि समस्थापयन् ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यस्यैवं ँविदुषोऽदाभ्यो गृह्यते भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति यद्दै देवा । ॥ । ॥ । ॥ असुरा-नदाभ्ये-नादभ्नुवन् तददाभ्यस्या-दाभ्य त्वं ँय एवं ँवेद दभ्नोत्येव भ्रातृव्यं नैनं भ्रातृव्यो दभ्नोत्ये [ ] 34 TS 6.6.9.1 - Padam देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । अदाभ्ये । छन्दार्सि । सवनानि । समिति । अस्थापयन्न् । । । । । । । । । ततः । देवाः । अभवन्न् । परेति । असुराः । यस्य । एवम् । विदुषः ।

भवति । यत् । वै । देवाः । असुरान् । अदाभ्येन । अदभ्नुवन्न् । तत् । अदाभ्यस्य । अदाभ्यत्वमित्यदाभ्य – त्वम् । यः । एवम् । वेद । दभ्नोति । एव । भ्रातृव्यम् । न । एनम् । भ्रातृव्यः । दभ्नोति । 34 (50) TS 6.6.9.2 -षा वै प्रजापते-रतिमोक्षिणी नाम तनूर्यददाभ्य उपनद्धस्य गृह्णात्यतिमुक्त्या अति पाप्मानं भ्रातृव्यं मुच्यते य एवं वैद घनित वा एतथ् सोमं यदिभिषुण्वित्त सोमे हन्यमाने यज्ञो हन्यते यज्ञे यजमानो ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्-यज्ञे यजमानः कुरुते येन जीवन्थ् सुवर्गं लोकमेतीति जीवग्रहो वा एष यददाभ्यो उनिभषुतस्य गृह्णाति () जीवन्तमेवैन एं सुवर्गं ँलोकं गमयति वि वा एतद्-यज्ञं छिन्दन्ति यददाभ्ये स७-स्थापय-

न्त्य ्शूनपि सृजित यज्ञस्य सन्तत्यै ॥ 35

TS 6.6.9.2 - Padam

एषा । वै । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । अतिमोक्षिणीत्यति-मोक्षिणीं । नाम । तनूः । यत् । अदाभ्यः । उपनब्हस्येत्युप-नब्हस्य । गृह्णाति । अतिमुक्त्या इत्यति – मुक्त्यै । अतीति । पाप्मानम् । भ्रातृव्यम् । मुच्यते । यः । एवम् । वेद । घ्नन्ति । वै । एतत् । सोमम् । यत् । अभिषुण्वन्तीत्यभि – सुन्वन्ति । सोमे । हन्यमाने । यज्ञः । हन्यते । यज्ञे । यजमानः । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् । तत्। यज्ञे। यजमानः। कुरुते। येन । जीवन्न्। सुवर्गमिति सुवः – गम्। लोकम्। एति। इति। जीवग्रह इति जीव – ग्रहः। ॥ । । । । । । वै । एषः । यत् । अदाभ्यः । अनभिषुतस्येत्यनभि – सुतस्य । गृह्णाति ()। जीवन्तम्। एव। एनम्। सुवर्गमिति सुवः – गम्। लोकम् । गमयति । वीति । वै । एतत् । यज्ञम् । छिन्दन्ति । यत् । अदाभ्ये । स⊌स्थापयन्तीति सं – स्थापयन्ति । अ⊍्शून् । अपीति । स्जिति । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं – तत्यै ॥ 35 (69) (दभ्नोत्य – नंभिषुतस्य गृह्णात्ये – कान्नविर्ःशतिश्च) (A9)

TS 6.6.10.1

देवा वै प्रबाहुग्ग्रहा-नगृह्णत स एतं प्रजापति-र््शु-मपश्यत्
ा
तमगृह्णीत तेन वै स आद्ध्नींद्-यस्यैवं विदुषोऽ्शु-गृह्णत
म्म्रद्ध्नोत्येव सक्दिभिषुतस्य गृह्णाति सकृद्धि स तेनाऽऽ*द्ध्नींन्मनसा
गृह्णाति मन इव हि प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्या औदुंबरेण गृह्णात्यूर्ग्वा
उदुंबर ऊर्जमेवाव रुन्धे चतुःस्रिक भवति दिक्ष्वे- [] 36

TS 6.6.10.1 - Padam

देवाः । वै । प्रबाहुगिति प्र – बाहुँक् । ग्रहान् । अगृह्णत । सः ।

एतम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पितः । अर्शुम् । अपश्यत् । तम् ।

अगृह्णीत । तेन । वै । सः । आद्ध्नीत् । यस्य । एवम् । विदुषः ।

अर्शः । गृह्णते । ऋद्ध्नोति । एव ।

सकृदिभिषुतस्येति सकृत् – अभिषुतस्य । गृह्णाति । सकृत् । हि ।

सः । तेन । आद्ध्नीत् । मनसा । गृह्णाति । मनः । इव । हि ।

प्रजापतिरिति प्रजा – पितः । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । आप्त्यै ।

```
औदुंबरेण । गृह्णाति । ऊर्क् । वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अवेति ।
रुन्थे । चतुस्स्रकीति चतुः – स्रक्ति । भवति । दिक्षु । 36 (50)
TS 6.6.10.2
-व प्रति तिष्ठति यो वा अंश्रारायतमं वैदाऽऽयतमवान् भवति
वामदेव्यमिति साम तद्वा अस्याऽऽ *यतनं मनसा गायमानो
गृह्णात्यायतनवानेव भवति यदद्ध्वर्युर्ण्शुं गृह्णन् नाद्ध्येदुभाभ्यां
नद्ध्येताद्ध्वर्यवे च यजमानाय च यदद्धये-दुभाभ्या-
मृद्ध्येतानवानं गृह्णाति सैवास्यर्छिर्. हिरण्यमभि व्यनित्य ()-
मृतं वै हिरण्यमायुः प्राण आयुषैवामृतमभि धिनोति शतमानं भवति
शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठति ॥ 37
TS 6.6.10.2 - Padam
एव । प्रतीति । तिष्ठति । यः । वै । अञ्जोः । आयतनमित्या–यतनम् ।
_____
वेद । आयतनवानित्यायतन – वान् । भवति ।
वामदेव्यमिति वाम – देव्यम् । इति । साम । तत् । वै । अस्य ।
आयतनमित्या – यतनम् । मनसा । गायमानः । गृह्णाति ।
```

। । आयतनवानित्यायतन – वान् । एव । भवति । यत् । अद्ध्वर्युः । अर्शुम् । गृह्वन्न् । न । अद्र्धयेत् । उभाभ्याम् । न । ऋद्ध्येत । अद्ध्वर्यवे । च । यजमानाय । च । यत् । अद्ध्येत् । उभाभ्याम् । ऋद्ध्येत । अनवानमित्यनव – अनम् । गृह्णाति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । हिरण्यम् । अभि । वीति । अनिति ( ) । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । आयुः । प्राण इति प्र-अनः । आयुषा । एव । अमृतम् । अभीति । धिनोति । शतमानमिति शत – मानम् । भवति । शतायुरिति शत – आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रिय इति शत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति ॥ **37 (70) (***दिक्ष्व – निति – विभ्शतिश्च) (A10)* TS 6.6.11.1 प्रजापति-र्देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशथ् स रिरिचानोऽमन्यत स यज्ञाना र् षोडराधेन्द्रियं वीर्यमात्मानमभि समक्खिदत् तथ् षोडर्यभवन्न वै षोडशी नाम यज्ञोऽस्ति यद्वाव षोडश्च स्तोत्रण् षोडश्ण् शस्त्रं तेन

षोडशी तथ् षोडशिनः षोडशित्वं यथ् षोडशी गृह्यत इन्द्रियमेव तद्-वीर्यं यजमान आत्मन् धत्ते देवेभ्यो वै सुवर्गी लोको- [] 38 TS 6.6.11.1 - Padam

प्रजापितिरिति प्रजा – पितः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदिति — ॥ वि – आदिशत् । सः । रिरिचानः । अमन्यत । सः । यज्ञानाम् । ॥ षोडशधिति षोडश – धा । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मानम् । अभि । सिमिति । अक्खिदत् । तत् । षोडशी । अभवत् । न । वै । षोडशी । नाम । यज्ञः । अस्ति । यत् । वाव । षोडशम् । स्तोत्रम् । षोडशम् । शस्त्रम् । तेन । षोडशी । तत् । षोडशिनः । षोडशित्विमिति — ॥ शोडशि – त्वम् । यत् । षोडशी । गृहाते । इन्द्रियम् । एव । तत् । ॥ वीर्यम् । यज्ञमानः । आत्मन्न् । धते । देवेभ्यः । वै । स्वर्ग इति सुवः – गः । लोकः । 38 (50)

TS 6.6.11.2

न प्राभवत् त एत ए षोड शिनमपश्यन् तमगृह्णत ततो वै तेभ्यः न प्राभवत् त एत ए षोड शिनमपश्यन् तमगृह्णत ततो वै तेभ्यः न । । । । । सुवर्गो लोकः प्राभवद्यथ् षोडशी गृह्यते सुवर्गस्य

लोकस्याभिजित्या इन्द्रो वै देवानामानुजावर आसीथ् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एत ए षोडिशिनं प्रायच्छत् तमगृह्णीत ततो वै सोऽग्रं देवतानां पर्येद्-यस्यैवं विदुषः षोडशी गृह्यते- [] 39 **TS 6.6.11.2 - Padam** न । प्रेति । अभवत् । ते । एतम् । षोडिशिनम् । अपश्यन्न् । तम् । अगृह्णत । ततः । वै । तेभ्यः । सुवर्ग इति सुवः – गः । लोकः । प्रेति । अभवत् । यत् । षोडशी । गृह्यते । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । इन्द्रः । वै । देवानाम् । आनुजावर इत्यानु – जावरः । आसीत् । सः । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । षोडिशिनम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् । अगृह्णीत । ततः । वै । सः । अग्रम् । वेवतानाम् । परीति । ऐत् । यस्य । एवम् । विदुषः । षोडशी । गृह्यते । **39 (50)**

TS 6.6.11.3 ऽग्रमेव समानानां पर्येति प्रातस्सवने गृह्णाति वज्रो वै षोडशी वर्जः प्रातस्सवन स्वादेवैनं योनेर्निगृह्णाति सवनेसवनेऽभि गृह्णाति सवनाथ्सवनादेवैनं प्र जनयति तृतीयसवने पश्कामस्य गृह्णीयाद्-वजो वै षोडशी पशवस्तृतीयसवनं वजेणैवास्मै तृतीयसवनात् पशूनवं रुन्धे नोक्थ्ये गृह्णीयात् प्रजा वै पशवं उक्थानि यदुक्थ्यं – [ ] 40 TS 6.6.11.3 - Padam ः। अग्रम् । एव । समानानाम् । परीति । एति । प्रातस्सवन इति प्रातः — सवने । गृह्णाति । वज्रः । वै । षोडशी । वज्रः । प्रातस्सवनमिति प्रातः – सवनम् । स्वात् । एव । एनम् । योनेः । निरिति । गृह्णाति । सवनेसवन इति सवने – सवने । अभीति । गृह्णाति । सवनाथ्सवनादिति सवनात् – सवनात् । एव । एनम् । प्रेति । जनयति । तृतीयसवन इति तृतीय – सवने । पशुकामस्येति पशु – कामस्य । गृह्णीयात् । वजः । वै । षोडशी । पशवः ।

तृतीयसवनमिति तृतीय – सवनम् । वज्रेण । एव । अस्मै ।

तृतीयसवनादिति तृतीय – सवनात् । प्रशून् । अवेति । रुन्धे । न ।

उक्थ्ये । गृह्णीयात् । प्रजेति प्र – जा । वै । प्रश्वः । उक्थानि ।

यत् । उक्थ्ये । 40 (50)

TS 6.6.11.4

गृह्णीयात् प्रजां प्रशूनस्य निर्दहेदित्यात्रे प्रशुकामस्य गृह्णीयाद् - वज्रो व षोड्रशी वज्रेणैवास्मै प्रशूनवरुद्ध्य गित्र - योपिरिष्टा - च्छमयत्यप्यिग्निष्टोमे गजन्यस्य गृह्णीयाद् - व्यावृत्कामो हि गजन्यो प्रजते साह एवास्मै वज्रं गृह्णाति स एनं वज्रो भूत्या इन्धे निर्वा दह - त्येकिवि ्श स्तोत्रं भवित प्रतिष्ठित्यै हरिवच्छस्यत इन्द्रस्य

प्रियं धामो – [ ] 41

TS 6.6.11.4 - Padam

गृह्णीयात् । प्रजामिति प्र – जाम् । पशून् । अस्य । निरिति । दहेत् ।

अतिरात्र इत्यति – रात्रे । पशुकामस्येति पशु – कामस्य ।

गृह्णीयात् । वज्रः । वै । षोडशी । वज्रेण । एव । अस्मै । पशून् ।

अवरुद्ध्येत्यव – रुद्ध्य । रात्रिया । उपरिष्टात् । शमयति । अपीति । अग्निष्टोम इत्यंग्नि – स्तोमे । राजन्यस्य । गृह्णीयात् । व्यावृत्काम इति व्यावृत् – कामः । हि । राजन्यः । यजते । साह्र इति ॥ स — अह्रे। एव। अस्मै। वज्रम्। गृह्णाति। सः। एनम्। वज्रः। भूत्यै । इन्धे । निरिति । वा । दहति । एकवि ्रामित्येक – वि ्राम् । स्तोत्रम् । भवति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । हरिवदिति हरि – वत् । शस्यते । इन्द्रस्य । प्रियम् । धाम । 41 (50) TS 6.6.11.5 -पांप्नोति कनीया एसि वै देवेषु छन्दा ७स्यासन् - ज्याया ७ - स्यसुरेषु ते देवाः कनीयसा छन्दंसा ज्यायः छन्दोऽभि व्यंश्र एसन् ततो वै तेऽसुराणां लोकमवृञ्जत यत् कर्नीयसा छन्दसा ज्यायः छन्दोऽभिविञार्सति भ्रातृव्यस्यैव तल्लोकं वृङ्के षडक्षराण्यति रेचयन्ति षड् वा ऋतवं ऋतूनेव प्रीणाति चत्वारि पूर्वाण्यवं कल्पयन्ति - [ ] 42

TS 6.6.11.5 - Padam

उपेति । आप्नोति । कनीया एसि । वै । देवेषु । छन्दा एसि ।
आसन्त्रं । ज्याया एसि । असुरेषु । ते । देवाः । कनीयसा । छन्दसा ।
ज्यायः । छन्दः । अभि । विति । अञ्र एसन्त्र् । ततः । वै । ते ।
असुराणाम् । लोकम् । अवृञ्जत । यत् । कनीयसा । छन्दसा ।
ज्यायः । छन्दः । अभीति । विञ्च एसतीति वि – ञ्च एसिति ।
भ्रातृत्यस्य । एव । तत् । लोकम् । वृङ्के । षट् । अक्षराणि । अतीति ।
रेचयन्ति । षट् । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव । प्रीणाति । चत्वारि ।
पूर्वाणि । अवेति । कल्पयन्ति । 42 (50)

TS 6.6.11.6

TS 6.6.11.6 - Padam

चतुष्पद इति चतुः-पदः । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । द्वे इति । उत्तरे इत्युत् – तरे । द्विपद इति द्वि – पदः । एव । अवेति । रुन्धे । अनुष्ट्रभमित्यनु – स्तुभम् । अभि । समिति । पादयन्ति । वाक् । वै । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । तस्मात् । प्राणानामिति प्र – अनानाम् । वाक् । उत्तमेत्युत् – तमा । समयाविषित इति समया – विषिते । सूर्ये । षोडिशनः । स्तोत्रम् । उपाकरोतीत्युप – आकरोति । एतस्मिन्न् । वै । लोके । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन्न् । साक्षादिति स – अक्षात्। एव। वज्रम्। भ्रातृव्याय। प्रेति। हरति। अरुणपिशङ्ग इत्यरुण – पिशङ्गः । अश्वः । दक्षिणा । एतत् । वै । । वजस्य । रूपम् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ॥ 43 (47) (लोको - विदुषः षोडशी गृह्यते - यदुक्थ्ये - धाम - कल्पयन्ति -- सप्तचत्वारि*्*शच्च) (A11)

| Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :| (सुवर्गाय यद् दाक्षिणानि – समिष्ट यजू्र → ष्यवभृथ यजू्र ० षि –
| - | - | - | - |
| स्फ्येन – प्रजापतिरेकादिशनी – मिन्द्रः पिलया – घनन्ति – देवा
| - | | | | |
| वा इन्द्रियं वीर्यं – देवा वा अदाभ्ये – देवा वै प्रबाहुक् –
| प्रजापतिर्देवेभ्यः स रिरिचानः – षोडशधैकादश)
| - | - | |

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
।

(सुवर्गाय – यजित प्रजाः – सौम्येन – गृह्णीयात् प्रत्यञ्चं –

।

गृह्णीयात् प्रजां पशून् – त्रिचत्वारिं शत्)

First and Last Padam of sixth Prasnam of 6th Kandam :-। (सुवर्गाय – वज्रस्य रूप्ं समृद्ध्यै)

Kaanda Korvai with starting Padams of 6 Prasanams of Kandam 6 । । । । । (प्राचीनवर्शं – य – च्यात्वाला – द्यज्ञेने – न्द्रः – – – – प्रवर्गाय – षट्)

॥ हरिः ओं ॥
॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे
षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥
॥ इति षष्ठं काण्डं ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 6, Prasanam 6 (TS 6.6)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	238
Anuvakam 2	3	141
Anuvakam 3	5	262
Anuvakam 4	6	280
Anuvakam 5	4	187
Anuvakam 6	2	86
Anuvakam 7	4	206
Anuvakam 8	4	189
Anuvakam 9	2	119
Anuvakam 10	2	120
Anuvakam 11	6	297
Total →	43	2125

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in